

Felles brev fra NVIO, NROF, SIOPS, Veteran møter Veteran, Hjemmesonen og Veteranalliansen

Forsvarsministeren, Helseministeren, Kommunal- og moderniseringsministeren, Arbeids- og sosialministeren, Justis- og innvandringsministeren, Utenriksministeren, Barne- og familieministeren

Kopi

Stortingets Ombudsmann for Forsvaret, Stortinggruppen til Arbeiderpartiet/Høyre/Senterpartiet/Fremskrittspartiet/Sosialistisk Venstreparti/Kristelig Folkeparti/Venstre/Miljøpartiet De Grønne/Rødt, NOF, BFO, KOL, NTL, Parat

Oslo, 4. april 2019

Videre oppfølging av veteranpolitikken må fortsatt være forankret på Regjeringsnivå

Regjeringen har gjennom en 10 års periode arbeidet planmessig og godt for veteran-ivaretagelse med basis i St. meld. 34 (2008-2009; veteranmeldingen), Regjeringens handlingsplan 2011 – 2014 og oppfølgingsplanen 2014 – 2017. Sistnevnte var et samordnet dokument som var undertegnet av syv statsråder. Det var et sterkt signal, men understreker også med all tydelighet kompleksiteten i veteranarbeidet. Planperioden fra 2011 går nå mot slutten etter en forlengelse av Regjeringens oppfølgingsplan til også å inkludere tidsperioden 2017-19.

Målet med Regjeringens veteranpolitikk er å styrke samfunnets anerkjennelse og ivaretagelse av personell før, under og etter internasjonal tjeneste (INTOPS) for Norge, og å styrke tverrsektoriell kompetanse og samhandling. I planperioden har svært mye blitt oppnådd. Herunder erstatnings- og kompensasjonsordningene, og veldig mye positivt er realisert gjennom innsatsen for å vise veteranene økt respekt, og å gi dem økt anerkjennelse.

Men, vi vet også at mange viktige tiltak, og særlig innenfor psykisk helse og forskning, ikke er gjennomført. Dette dreier seg ikke minst om tiltak for å heve kompetansen hos ansvarlige behandlere, leger og psykologer, og tiltak for veteranforskning i sivile forskningsmiljøer. Det er ikke foretatt en fullverdig gjennomgang av status på om alle de ønskede effekter er oppnådd, og mange tiltak i oppfølgingsplanen er også vanskelig å måle effekten av.

Vår konklusjon er derfor at vi fortsatt vet for lite på flere områder. I de sivile forskningsmiljøer, har det nesten ikke vært forsket på veteraner. Det er fortsatt for få personer med god kompetanse på ulike aspekter av veteransaker, og det er en utfordring at samfunnet ikke har nok kunnskap om veteraner og de utfordringer de kan få i etterkant.

Vi vet for eksempel ikke nok om hvor mange veteraner som går på NAV, hvor mange veteraner som ikke er i arbeid som en konsekvens av sin INTOPS tjeneste eller konkret hvor mange som sliter psykisk som følge av INTOPS. Dette er bare noen sentrale spørsmål. Vi kjenner ikke svarene, og det uroer oss.

Det er veldig positivt at stadig flere kommuner utvikler sin egen kommunale veteranplan, eller at de gjør det i samarbeid med sine nabokommuner. Det er også viktig at Fylkesmenn, Ordførere og kommuneadministrasjoner engasjerer seg og samarbeider om utviklingen av disse planene. Men, det følger ikke noen konkrete ressurser med til veteranplanen, og det blir fort et spørsmål om tverrprioritering opp mot alle andre kommunale behov. Derfor kan ikke Regjeringen slippe veteransaken av syne i fremtiden, og legge den ned på kommunalt- og fylkeskommunalt nivå i linjen.

Felles brev fra NVIO, NROF, SIOPS, Veteran møter Veteran, Hjemmesonen og Veteranalliansen

Det er Regjering og Storting som beslutter at norske kvinner og menn skal sendes ut i skarpe konfliktområder for å trygge vår og andres sikkerhet. Og, konsekvenser av krig er at noen vil få fysiske eller psykiske skader - all historie viser det. Selv om seleksjon, utdanning, trening, prosedyrer, oppfølging, moderne utstyr, teknologi og forskning bidrar til å redusere antallet, så blir tallet aldri null. **Derfor må Regjeringen fortsatt ha det overordnede ansvar for oppfølging av våre veteraner som får utfordringer, enten fysisk eller psykisk, etter deltakelse i internasjonale operasjoner.**

Etter vår kjennskap er det fortsatt ikke klarlagt, ei heller nedfelt i offentlig dokument e.l., på hvilken måte sentrale myndigheter konkret vil ta ansvar for ivaretagelsen av den videre oppfølging av veteranpolitikken etter planperiodens utløp etter 2019. Vår hensikt med dette åpne brev, er derfor å si klart ifra hva vi mener og hva vi forventer.

Vi forventer en god og konstruktiv prosess med gjennomgang av status for oppfølgingsplanen, for å avdekke hvor det må settes inn mer fokus, prioritering og ressurser, for å oppnå de politiske mål som er satt for de konkrete handlingsmål. Videre forventer vi, at alle veteranorganisasjonene blir tatt med i denne prosessen for å gi våre innspill og syn.

Det videre arbeidet med å følge opp veteranpolitikken på sikt må fortsatt være forankret i og styrt av Regjeringen, og kan ikke slippes ned i «linjen».

Vi sier dermed ikke at det må være syv departementer som igjen skal underskrive og være eier av Regjeringens strategidokument, for den videre oppfølging av veteranpolitikken etter planperiodens utløp etter 2019. Men, vi sier tydelig at det må være minimum tre departementer som må ha eierskap til prosessen og selve dokumentet. Vi ser det som mest naturlig at det er Forsvarsdepartementet, helse og omsorgsdepartementet og arbeids- og sosialdepartementet som må danne kjernen i Regjeringens videreføring av veteranpolitikken.

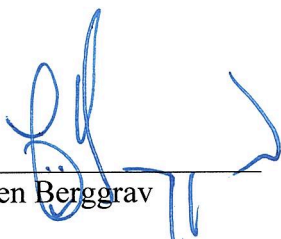
Vi imøteser Regjeringens plan for oppfølging og videreføring av veteranpolitikken, og vi ser frem til å bidra i dette viktige arbeidet.

Med hilsen

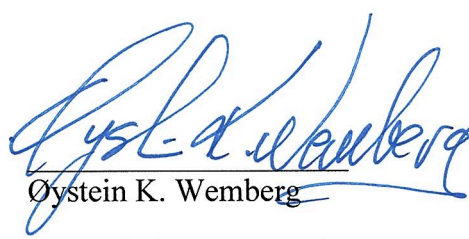
Thor Lysenstøen

Generalsekretær NVIO

Jørgen Berggrav

Generalsekretær NROF

Øystein K. Wemberg

Generalsekretær SIOPS

Caroline Aune

Leder Hjemmesonen

Terje Sæterbø

Leder Veteranalliansen

Etter fullmakt

Kenneth Lysell

Leder Veteran møter Veteran